

Biuletyn Polonistyczny

10.12.2019

Data wydarzenia: 07.12.2020 - 09.12.2020

Dyskretny urok władzy. Idealiści, kolaboranci, oportuniści / transdyscyplinarna konferencja naukowa (online)

Typ wydarzenia: Konferencja

Miejscowość: Kraków

Organizatorzy: Wydział Polonistyki UJ

Kontynuując dyskusję zapoczątkowaną konferencją "Kalenie własnego gniazda. Kultura, prawo, społeczeństwo" (2018), Wydział Polonistyki, Instytut Europeistyki i Centrum Badań Holocaustu Uniwersytetu Jagiellońskiego mają przyjemność zaprosić na kolejne wydarzenie naukowe poświęcone badaniu związków pomiędzy władzą a społeczeństwem i jednostkami. Podobnie jak podczas poprzedniej konferencji chcielibyśmy stworzyć przestrzeń dla transdyscyplinarnej dyskusji angażującej przedstawicieli różnych dyscyplin oraz perspektyw: historii nauki i humanistyki, filozofii, prawa, historii, literaturoznawstwa, historii idei, etyki, kulturoznawstwa, psychologii, socjologii i dziedzin pokrewnych. Tym razem przewodnim wątkiem konferencji będzie "dyskretny urok władzy". (z zaproszenia Organizatorów)

PROGRAM konferencji *Dyskretny urok władzy. Idealiści, kolaboranci, oportuniści*

Uniwersytet Jagielloński na platformie MS TEAMS, 7-9 grudnia 2020 roku

Poniedziałek - 7 grudnia

- **13.30 Otwarcie konferencji**
  - **13.45-15.00 Keynote speaker:** prof. dr hab. Maciej Urbanowski (Uniwersytet Jagielloński), *Kolaboranci? Skiwski - Boy - Drieu La Rochelle* (wykład i dyskusja)
  - **15.00-16.50 Sesja nr 1**
moderacja: dr Przemysław Tacik
1. **15.00-15.20** prof. dr hab. Marek Zaleski (Instytut Badań Literackich PAN), *Aktorzy teatru obscenicznego*
  2. **15.20-15.40** mgr Maciej Kuster (Uniwersytet Jagielloński), *Kopista i błazen, czyli dwie mesjańskie formuły wolności*
  3. **15.40-16.00** mgr Michał Kózka (Uniwersytet Jagielloński), *Nieudana rewolucja (?) O dwóch poematach Władimira Majakowskiego*

4. **16.00-16.20** dr Olga Szmidt (Uniwersytet Jagielloński), *Maratony taneczne epoki upadłego kapitalizmu. „Czyż nie dobija się koni?” i współczesne kryzysowe narracje*
  5. **16.20-16.50** dyskusja
- **17.00-18.50 Sesja nr 2**
moderacja: dr Katarzyna Trzeciak
1. **17.00-17.20** dr hab. Magdalena Mikołajczyk (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), *Racjonalizacje, usprawiedliwienia, wyparcia. Dylematy rewizjonistów okresu PRL jako współtwórców i krytyków systemu autorytarnego*
  2. **17.20-17.40** mgr Aleksandra Szczepan (Uniwersytet Jagielloński), *Architekci ruin. Realizm, polityka i Zagłada w powojennej Polsce*
  3. **17.40-18.00** dr hab. Dorota Kozicka, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński), *Pisarz. Władza. Publiczność. Casus Jerzego Andrzejewskiego*
  4. **18.00-18.20** mgr Aleksandra Czyż (Uniwersytet Jagielloński), *Podwójne życie. Zarys działalności agenturalnej Kazimierza Koźniewskiego w środowisku literackim*
  5. **18.20-18.50** dyskusja
- **19.00 - 20.30 Spotkanie z Martą Abramowicz**
prowadzenie: dr Bartosz Kwieciński

Wtorek - 8 grudnia

- **13.30-14.45 Keynote speaker:** dr Agnieszka Mroziak (Instytut Badań Literackich PAN), *Zapomniana rewolucja. Komunistki, polityka kulturalna i emancypacja kobiet w powojennej Polsce (wykład i dyskusja)*
  - **15.00-16.30 Sesja nr 3**
moderacja: dr Olga Szmidt
1. **15.00-15.20** prof. dr hab. Jerzy Jarzębski (Uniwersytet Jagielloński), *Polska dwoistość: korupcja i „złytoptactwo”*
  2. **15.20-15.40**
dr Edyta Chrobaczyńska-Plucińska (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), *Kobiety i władza. Problem kryteriów motywacyjnych*
  3. **15.40-16.00** dr Kinga Siewior (Uniwersytet Jagielloński), *„Architecte maudit”. Bogdan Bogdanović i paradoksy zaangażowania*
  4. **16.00-16.30** dyskusja
- **16.45-18.00 Keynote speaker:** dr hab. Grzegorz Wierczyński, prof. UG (Uniwersytet Gdański), *Postawy prawników wobec narastającego*

autorytaryzmu władz państwowych – przykład Stefana Glasera i Witolda Grabowskiego (wykład i dyskusja)

• **18.10-20.00 Sesja nr 4**

moderacja: dr Wojciech Burek

1. **18.10-18.30** mgr Marcin Jędrzyak (Uniwersytet Wrocławski), *Bohdan i Ihor Kistiakowscy wobec reżimu Hetmana Pawła Skoropadskiego: do problemu stosunku prawników do władzy autorytarnej*
2. **18.30-18.50** dr Alicja Jarkowska-Natkaniec (Uniwersytet Jagielloński), *W służbie okupacyjnej rzeczywistości. Praca w Sądzie Okręgowym w Krakowie – lojalność czy kolaboracja?*
3. **18.50-19.10** dr Karol Siemaszko (Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wlkp.), *W prowincjonalnym mieście na ziemiach zachodnich. O prokuratorach i prokuraturze Sądu Okręgowego w Głogowie z siedzibą w Nowej Soli (1945 - 1950)*
4. **19.10-19.30** mgr Paweł Fiktus (Wyższa Szkoła Prawa we Wrocławiu), *Prawnik na rozdrożu. Między lojalnością wobec władzy a poszukiwaniem własnej drogi. Casus prof. Piotra Winczorka a przemiany polityczno-prawnej w 1989 r.*
5. **19.30-20.00** dyskusja

Środa 9 grudnia

- **13.30-14.45 Keynote speaker:** dr Aleksandra Gliszczyńska-Grabias (Instytut Nauk Prawnych PAN, Poznańskie Centrum Praw Człowieka), *O prawości prawników w czasach bezprawia. Rozważania na tle postawy adwokata Kamilla Reslera* (wykład i dyskusja)

• **15.00-16.50 Sesja nr 5**

moderacja: dr Bartosz Kwieciński

1. **15.00-15.20** dr Milena M. Śliwińska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), *Więc znów ja, zawsze zakłócający błogi spokój oportunistów... Kilka buntów Artura Hutnikiewicza*
2. **15.20-15.40** dr Marcin Galent (Uniwersytet Jagielloński), *Nowa odsłona bibliometrii: dyletantyzm, manipulacja i sposób na zarabianie pieniędzy (niekoniecznie etyczny)*
3. **15.40-16.00** dr Izabella Adamczewska-Baranowska (Uniwersytet Łódzki), *Dyskretny urok (akademickiego) oporu. Suchanów, Iwasiów, Morska*
4. **16.00-16.20** dr Katarzyna Trzeciak (Uniwersytet Jagielloński), *Socrealizm i wyobrażenia anachroniczne. Eseje Hanny Mortkowicz-Olczakowej*
5. **16.20-16.50** dyskusja

• **17.00-18.30 Sesja nr 6**

moderacja: dr Przemysław Tacik

1. **16.45-17.05** dr hab. Jacek H. Kołodziej (Uniwersytet Jagielloński), *Dyskretny urok władzy mediów*
2. **17.05-17.25** dr Aldona Guzik (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), *Eksperti w serwisach informacyjnych - symboliczne elity władzy?*

3. **17.25-17.45** dr Bartosz Kwieciński, (Uniwersytet Jagielloński), *Niewidzialna pięść rynku. Polska Kronika Filmowa w dobie transformacji 1989-1994*

4. **17.45-18.15** dyskusja

• **18.30-20.00 Sesja nr 7**

moderacja: dr Wojciech Burek

1. **18.30-18.50** dr Przemysław Tacik (Uniwersytet Jagielloński), *Filozofia na nieswoim tronie: po Heideggerze*

2. **18.50-19.10** mgr Artur Kula (Instytut Badań Literackich PAN), *Targowiczanie – idealisci, kolaboranci, oportuniści*

3. **19.10-19.30** Łukasz Mossakowski (Uniwersytet Warszawski), *Cała władza w ręce intelektualistów! O korzeniach leninowskiej teorii rewolucji w koncepcjach różnocyńców*

4. **19.30-19.50** Marcelina Koncewicz (Uniwersytet Jagielloński), *Władza pod piórem... – Zmiany w przedstawianiu postaci Napoleona w polskiej poezji z okresu Księstwa Warszawskiego*

5. 19.30-20.00 dyskusja

• **20.00 Zakończenie konferencji i pożegnanie uczestników**

Obrady odbywają się na platformie MS Teams – o dołączenie (także w roli wolnych słuchaczy) można poprosić **tutaj**.

Spotkanie z Martą Abramowicz również jest otwarte dla publiczności. O dołączenie do tego spotkania można poprosić **tutaj**.

Władza przyciąga tych, którzy jej pragną, deformuje tych, którzy ją sprawują oraz przekształca wszystkich, którzy patrzą na nią z daleka. W szczególny sposób oddziałuje na intelektualistów/intelektualistki pracujących w różnych sferach życia społecznego, naukowego, politycznego czy artystycznego. Ciemne światło władzy wytwarza pokusę, by się do niej zbliżyć, dostosowywać, naginać, czasem nawet – umizgiwać. Każda władza w mniej lub bardziej celowy sposób znajduje tych, którzy będą uzasadniać jej racje. Czasem szuka ich otwarcie, przekupuje zasobami, prestiżem, poczuciem docenienia. Niekiedy nie musi nic robić, a intelektualiści garną się do niej sami – powodowani zarówno potrzebami materialnymi, jak i idealistycznym światopoglądem.

Wśród intelektualistów/intelektualistek, których władza przyciąga i deformuje, wytwarzają się najróżniejsze strategie podmiotowe. W stosunku do władzy, zwłaszcza tej tyrańskiej, autorytarnej lub skorumpowanej, można stawiać aktywny opór, „mówić jej prawdę” (Edward Said) lub szukać ratunku w emigracji wewnętrznej. Można przyjąć pozycję duchowego przywódcy, artysty towarzyszącego rewolucji czy też prawodawcy nowego porządku. Można być Wallenrodem albo po prostu wziąć na siebie czynienie „mniejszego zła”. Można wreszcie samą władzę stworzyć, uczestnicząc w rewolucji, przewrocie czy puczu.

Jak intelektualiści/intelektualisci reagują na władzę i sytuują się wobec niej? Jakie strategie i metody stosują wobec nich rozmaite podmioty władzy? Jesteśmy przekonani, że te pytania otwierają przestrzeń do namysłu nad nieoczywistymi konfiguracjami zależności i zaangażowania. Tytułowi idealisci, kolaboranci i oportuniści są jedynie przykładami podmiotowych pozycji i strategii.

Chcielibyśmy zaprosić Państwa do transdyscyplinarnej refleksji **nad następującymi pytaniami** (poniższa lista ma jedynie charakter sugestii):

- Idee i ideologie: co pcha intelektualistów w stronę władzy?
- Kultura władzy: w jaki sposób wytwarza się siła przyciągania władzy?
- Psychologia konwersji: co sprawia, że intelektualiści przechodzą na stronę rządzących? Jakich koncesji, wyparć i racjonalizacji to wymaga?
- Socjologia konwersji: jakie kategorie osób przechodzą na stronę władzy? Kiedy i dlaczego?
- Jaka jest relacja pomiędzy służeniem władzy a wiarą w jej słusność? W jakim stopniu wiara, jak u Pascala, może pojawić się od samego służenia władzy?
- Jakie są motywacje „oportunistów” i kolaborantów”? Potrzeba docenienia, awansu, naprawienia krzywdy?
- Jakimi środkami władza przyciąga lub „kupi” intelektualistów?
- „Eksperci” i „eksperci dworscy”: w jaki sposób naukowcy i intelektualiści uczestniczą w działaniach aparatu władzy oraz jaką rolę tam odgrywają? W jaki sposób można zachować niezależność, będąc wynajętym przez władzę ekspertem?
- W jakim stopniu profesja prawnika jest z konieczności służbą wobec władzy lub utrwalaniem status quo? Jakie są role różnych zawodów prawniczych wobec władzy?
- Jakie są granice dopuszczalnej interpretacji prawa na użytek władzy oraz na czym polega rola „ekspertów dworskich” w procesie legislacyjnym (w świetle aktualnych sporów konstytucyjnych w Polsce i w innych państwach)?
- W jaki sposób władza deformuje swobodę akademicką i tworzenie wiedzy?
- Oddziaływanie władzy a sztuka i muzyka
- Architektura i architekci władzy
- Genderowe wymiary współpracy z władzą
- Intelektualiści a władza totalitarna, autorytarna lub tyrańska
- Kolonialna i post-kolonialna służba intelektualistów
- Dyskretny urok kapitalizmu: w jaki sposób intelektualiści oraz akademicy stają się zależni od sił rynkowych?
- Jak rozliczać intelektualistów uwikłanych w (przestępczą) władzę? Jaką odpowiedzialność (prawną, moralną, środowiskową) powinni ponosić? Czy prawo powinno działać wstecz, a jeśli tak, to na jakiej podstawie (reguły norymberskie)?
- Jak i po co można być intelektualistą-Wallenrodem w obozie władzy?
- Jak uwikłanie w służbę władzy dzieli środowisko (literackie, naukowe, prawnicze)? Co dzieje się z więziami przyjaźni lub miłości?

Oprócz paneli w tradycyjnym formacie konferencyjnym (dwudziestominutowych wystąpień oraz dyskusji) planujemy wystąpienia keynote speakerów oraz dodatkowe wieczorne spotkania dla szerszej publiczności.

Opłata konferencyjna wynosi 200 zł (studenci), 300 zł (doktoranci i osoby niezatrudnione na pełnym etacie uniwersyteckim) lub 400 zł (pracownicy naukowci zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze etatu). Opłata pozwoli pokryć koszty organizacyjne, catering, bankiet oraz koszty publikacji pokonferencyjnej. Dopuszczamy możliwość zwolnienia z opłaty konferencyjnej w uzasadnionych przypadkach.

Zgłoszenia zawierające abstrakt (do 300 słów), tytuł proponowanego wystąpienia i krótki biogram czekamy do 15 lutego 2020 roku pod adresem dyskretny.urok.wladzy@gmail.com. O przyjęciu na konferencję poinformujemy do końca lutego 2020 roku.

Planujemy wydanie publikacji pokonferencyjnej.

Do zgłaszania się zachęcamy szczególnie osoby należące do grup niedostatecznie reprezentowanych w akademickich dyskusjach.

Komitet organizacyjno-naukowy:

dr Wojciech Burek

dr Bartosz Kwieciński

dr Olga Szmidt

dr Przemysław Tacik

dr Katarzyna Trzeciak

(informacja Organizatorów)

Data zgłaszania prelegentów: 15.02.2020

Opłata: 200 zł (studenci), 300 zł (doktoranci i osoby niezatrudnione na pełnym etacie uniwersyteckim) lub 400 zł (pracownicy naukowci zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze etatu)

Do pobrania:

- [Dyskretny_urok_wladzy_-_program_konferencji.pdf](#)

Linki:

- <https://www.facebook.com/events/universytet-jagiello%C5%84ski/dyskretny-urok-w%C5%82adzy-ideali%C5%9Bci-kolaboranci-oportuni%C5%9Bci/977085769327288/>
- <https://dyskretnyurokwladzy.wordpress.com/?fbclid=IwAR3kAYHevL61cjoCCEGaO4ANS491x2xJa7j92ON358znQTYIVW9Iln48isw>

Biuletyn Polonistyczny

Słowa kluczowe: polityka, cenzura, reżim, opór, władca, autorytaryzm, władza, społeczeństwo